

Становище на HERCA

(Група на европейските регулаторни органи по радиационна защита)

във връзка с портативните дентални рентгенови уредби

Резюме

Становището се фокусира върху обосноваването на използването на портативни дентални рентгенови уредби в денталната практика. То допълва друго становище на HERCA, даващо общ преглед върху използването на тези устройства.

Ключови позиции:

1. HERCA смята, че използването на портативни дентални рентгенови уредби трябва да бъде преустановено, с изключение на специални случаи.
2. Като общо правило, тези устройства трябва да се използват само в случаи, при които е нужна интраорална дентална снимка, но е невъзможно използването на стационарен или мобилен рентгенов апарат, например:
  - a. старчески домове, домове за социални грижи и домове за лица с увреждания;
  - b. съдебномедицински дентални кабинети;
  - c. военни операции в чужбина, без осигурени дентални кабинети.

Становище във връзка с портативните дентални рентгенови уредби

Напоследък в Европа се наблюдава увеличаване на използването на портативни дентални рентгенови уредби за секторна графия в денталната практика. Тези рентгенови уредби, захранвани чрез батерии, са проектирани да се държат в ръка от оператора по време на експонацията. Това води до завишена доза на оператора, в сравнение с дозите на персонала при конвенционалните уредби за секторна графия, монтирани на стена или на стойка. Трябва да се вземе под внимание и дозата на пациента. Качеството на образа може да бъде влошено поради нуждата от по-дълго време на експонация, тъй като портативните дентални уредби работят с по-нисък аноден ток. Допълнителни трудности в колимацията, голямото тегло и използването на тези уредби в неподходяща среда също могат да влошат качеството на образа.

HERCA смята, че използването на портативни дентални рентгенови уредби трябва да бъде преустановено, с изключение на специални случаи. Като общо правило, тези устройства трябва да се използват само при случаи, при които е нужна интраорална дентална снимка, но е невъзможно използването на стационарна или мобилна дентална рентгенова уредба, например старчески домове, домове за социални грижи, домове за лица с увреждания, съдебномедицински дентални кабинети, при военни операции в чужбина, без осигурени дентални кабинети.

Европейското законодателство за радиационна защита изисква всеки нов тип диагностична практика, използващ йонизиращи лъчения, да бъде обоснован, преди да бъде въведен в практиката. Общото обосноваване на използването на портативни дентални рентгенови уредби като част от практиката ще зависи от подхода на всяка

държава членка. Независимо дали използването им се смята за обосновано на по-общо ниво, ще бъдат необходими насоки за изясняване на специалните обстоятелства, като описаните по-горе, при които изследването се обосновава за облъчването на отделния индивид, въз основа всеки отделен случай, в съответствие с изискванията на Европейските основни стандарти за безопасност, чл. 55, ал 2.

При използване на портативна дентална рентгенова уредба, тя трябва да отговаря на всички изисквания на Европейската директива за медицински устройства, на нормите на Международната електротехническа комисия (IEC) и Европейския комитет за електротехническа стандартизация (CENELEC), и да има CE маркировка. Публикуваните „Европейски препоръки за радиационна защита в денталната рентгенология (RP 136)“ и „Критерии за приемливост на медицинската радиологична апаратура, използвана в рентгеновата диагностика, нуклеарната медицина и лъчелечението (RP 162)“ трябва да бъдат спазвани като при стационарните уредби, така и при портативните. Изисква се изчерпателна документация и проследимост, нужни за осигуряването на контролирано и обосновано използване на портативните дентални рентгенови уредби, както и за предотвратяване на възможности за злоупотреба.

Становището на Европейската академия за дентална и лицево-челюстна рентгенология (EADMFR) предоставя по-подробни насоки във връзка с обосноваването на използването и добрата практика при употребата на портативни дентални рентгенови уредби.